

Svenskarna får inte glömma Haiti

STOCKHOLM TT

När jordbävningen raserat Haiti, skänkte svenskarna pengar som aldrig förr. Ett halvår senare bor en miljon människor fortfarande i tält och landet är i skriande behov av hjälp.

Så fick den femton månader unga pojken äntligen sin operation.

Efter fem månader med ett brutet lårben.

–Det visar att sjukvården fortfarande är otillgänglig, konstaterar generalsekreterare Johan Mast hos Läkare utan gränser.

Han fick historien återberättad av två svenska narkosläkare som nyligen återvänt från Haiti, ett fragment ur det myller av öden som landet är fyllt till bredden med.

Jordskalvet inträffade på eftermiddagen den 12 januari. En en halv minut senare låg delar av önationen i spillror.

Omkring 220 000 människor dog, 300 000 skadades och en och en halv miljoner människor förlorade sina hem.

Värdefull snabb hjälp

Och svenskarna har lyssnat, berörts och skänkt pengar.

–Detta var helt exceptionellt. Det enda som slår den insamlingen är väl tsunamiinsamlingen, säger Thomas Sundén, vd på Charity Rating, en ideell organisation som vägleder bland hjälporganisationerna.

Viljan att hjälpa till är ett karaktärsdrag har långtgående historiska rötter i Sverige, tror Malin Thiel, chef för insamlingarna från privatpersoner på Rädda Barnen. Tsunamikatastrofen i Sydostasien 2004 gav perspektiv.

–På gott och ont lärde vi svenskar oss en hel del efter tsunamin, och jag tror också att vi förstod hur viktigt det är med snabb hjälp, säger Malin Thiel.

Största insatsen

För Läkare utan gränser innebar katastrofen i Haiti den största hjälpinsatsen i organisationens historia, en insats som långt ifrån är över.

Läkare utan gränser i Sverige samlade in drygt 38 miljoner kronor och hela organisationen fick in 870 miljoner kronor.

Den summan räcker till den verksamhet som de bedriver under året – mödravård, sjukgymnastik, kirurgi, psykiatri.

–Men vi vet inte vad som kommer att hända om en vecka eller om två månader, påpekar Johan Mast.

Regnsäsongen är i antågande. De tropiska stormarna väntas dra in om någon månad.

–Vi tror inte att det kommer att vara förbättrat för alla de naturens nycker som kommer att komma framöver.

Men Läkare utan grän-

ser ger sig inte och något bortre datum för när de kommer att lämna landet finns inte.

Sjukhus i container

I väntan på permanenta byggnader har organisationen upprättat provisoriska sjukhus.

Först reste de tält, nu bygger de containersjukhus med 200 bäddar.

–Vi är inte arkitekter, vi är inte byggare. Men vi fixar ett containersjukhus så att vi kan jobba under någorlunda drägliga förhållanden.

60 procent av alla sjuk-

hus och vårdcentraler rasades under de 30 sekunder som jordbävningen varade. 10 procent av sjukvårdspersonalen omkom eller lämnade landet.

Organisationen slutade snabbt att öronmärka pengar till just Haiti, men fortsatte att be givarna om gåvor till fonden för akuta insatser.

–De får då lita på vår kompetens och vår kunskap att dirigera vart pengarna ska gå.

Långvarig hjälp

Men trots att engagemanget dalar när me-

Ett sargat land

Jordbävningen slog Haiti i spillror. Men redan innan dess var landet sargat och sårbart med flera års matkris, dålig ekonomi, våldsamma politiska strider och en lång rad kraftiga naturkatastrofer i bagaget.

De sociala problemen är stora:

Över 4 miljoner barn under 18 år bor i Haiti

Av 9,6 miljoner invånare är över hälften under 21 år.

8 av 100 barn dör innan de fyller fem år, 6 av 100 barn dör innan de fyllt ett år.

54 procent av invånarna har tillgång till rent dricksvatten. 22 procent av barnen är underviktiga, 9 procent är utmärklade, 24 procent av barnen har stannat i växten. Omkring hälften av alla barn går i skolan.

63 procent av landets välstånd tillhör befolkningens rikaste 20 procent, medan de fattigaste 40 procenten endast har tillgång till 9 procent.

190 000 människor lever med hiv och aids.

Källa: Unicef (TT)

Läkare utan gränser och andra hjälporganisationer på plats behöver fortsatt omvärldens stöd.

Foto: Scanpix/AP

dierna tystnar, tror och hoppas Johan Mast att folk förstår att det här inte kommer att gå över snabbt. Men också att det behövs insatser just nu.

–Det är bra att snacka långsiktighet. Samtidigt måste vi göra saker nu, säger han.

Att laga benbrott, ge sjukgymnastik, erbjuda psykologisk hjälp. Att se till att barnen har trygghet och får utbildning.

Ljusglimtar bortom det bottenlösa traumat.

Fredrik Hielscher/TT

Nu ska grillarna lämnas in

STOCKHOLM TT

Nedskräpning, bränder och förstörda gräsmattor. Engångsgrillarna är ett så stort problem att flera kommuner infört insamlingsystem för begagnade grillar. Men någon återvinning ingår inte.

Inför sommaren och den stora grillsäsongen har Naturvårdsverket frågat 24 svenska kommuner om engångsgrillar. Flerparten anser att grillarna medför problem, främst

nedskräpning och risk för bränder. Men flera pekar också på olycksrisker med grillarnas konstruktion – skärskadorna av det vassa gallret eller brännskador när man försöker flytta en glödhet grill.

Flera kommuner har infört egna insamlingsystem med brandsäkra kärl i metall. I en del fall är det gammaldags soptunnor i järn, i andra brevlådelika konstruktioner med en lucka där grillen kan läggas in.

Grillarna körs sedan till förbränning. Någon återvinning av det alumini-

Grillarna blir ett miljöproblem.

Foto: Scanpix

um de är gjorda av sker inte. Naturvårdsverket påpekar att det innebär ett stort energislöseri. Vid materialåtervinning av

aluminium sparar man in 95 procent av den energi som går åt när man framställer aluminium ur jungfrulig råvara.

Måndag 19 juli kl 10.00 börjar vår stora

KVALITETS

SKO
REA

DAM och HERR

SKÖNA SKON

BUTIKEN FÖR SKÖNA SKOR

Repslagaregatan 3, Norrköping • 011-12 03 96
Vardagar 10-18 Lördagar 10-15